

Practijkproeven Ronde Rode Radijs 1951-1952

door

O. Banga

Inhoudsoverzicht

Inleiding.

Onderscheiding van verschillende typen.

De loof-knol verhouding.

De gevoeligheid voor voos-woorden.

Gevoeligheid voor barsten.

Oordeel over de selecties van groep I.

Oordeel over de selecties van groep II.

Oordeel over de selecties van groep II-III.

Oordeel over de selecties van de groepen III en IV.

Oordeel over de Scarlet Globe selecties.

Oordeel over de Reuzen Radijs.

Naam en herkomst van de goedgekeurde nummers.

Inleiding

Via de N.A.K.-G. werden in totaal 58 radijsmonsters ontvangen. Hiervan werden tijdens de proeven vier uitgesloten wegens te geringe opkomst van de planten (de nrs 7, 30, 38 en 45). Van de 54 overgebleven nrs zijn 35 door de commissie goedgekeurd, d.i. 65 %.

De beoordelingscommissie was als volgt samengesteld:

Dr O. Banga, voorzitter; J. A. v. d. Berg (Gebrs v. d. Berg), Js Huizer, N. Veldhuyzen van Zanten, N. Groot Jzn (Sluis & Groot), A. R. Zwaan, J. Knapper, R. Zwaan (A. R. Zwaan & Zn), zaadproducenten; G. A. Nederpel, W. v. Spelden, A. Storm, Jos Vallentin, B. Vink, radijstelers Loosduinen; C. Euser, Ant. de Klerk, A. van Namen, Ant. Valk, radijstelers Zwijndrecht; H. During, veiling, M. G. Iemenschot, P. v. Raalte, B. Vulkers, radijstelers Zwollerkerkspel; Ir G. Th. Grooters, W. Duys, H. Hoogenboom, N.A.K.-G.; D. Nederpel, Rijkstuinbouwconsulentschap Naaldwijk; J. v. Veen Rijkstuinbouwconsulentschap Barendrecht; Sj. Tolsma, Rijkstuinbouwconsulentschap Apeldoorn; L. de Haan, Rijkstuinbouwconsulentschap Amstelveen; J. L. v. Bennekom en de voorzitter, voor het I.V.T.

De genomen proeven waren de volgende:

51PA-51PD	Loosduinen.	Zaai 26-2-51;	oogst 15-5-51;	4 herhalingen.
51PE-51PH	Wageningen.	Zaai 28-2-51;	3 opeenvolgende oogsten in Mei;	4 herhalingen.
51PJ-51PM	Zwijndrecht.	Zaai 6-3-51;	oogst 15-5-51;	4 herhalingen.
51PN-51PR	Wageningen.	Zaai 13-6-51;	4 opeenvolgende oogsten in Juli;	4 herhalingen.
52PA-52PG	Wageningen.	Zaai 15-1-52;	5 opeenvolgende oogsten in Maart-April;	4 herhalingen.
52PH	Sloten.	Zaai 7-3-52;	enkelvoud; vorstschade.	
52PJ	Loosduinen.	Zaai 7-3-52;	enkelvoud; beoordeeld 29-4-52.	

52PK	Zwollerkerspel.	Zaai 12-3-52;	enkelvoud; vorstschade.
52PL	Zwijndrecht.	Zaai 13-3-52;	enkelvoud; vorstschade.
52PM-52PR	Wageningen	Zaai 18-3-52;	5 opeenvolgende oogsten in Mei; 4 herhalingen.

Alle proeven waren in de open grond, behalve 52PA-52PG, deze waren in een koud warenhuis uitgezaaid.

De plantafstand was 10 x 2½ cm voor de Rode Broei en Vollegronds, 15 x 3 cm voor de Scarlet Globe, en 15 x 5 cm voor de Reuzen.

Het loofgewicht per 100 g knol, de gevoeligheid voor voos-woorden en de gevoeligheid voor barsten werden door wegingen, respectievelijk tellingen, in uitvoerige proeven bepaald.

De overige eigenschappen werden door de Commissie op het oog gewaardeerd en in de gebruikelijke cijferschaal van 1—5 vastgelegd. Dit betrof de looflengte, de kleur van de knol, de vorm van de knol, de selectie (homogeniteit) en de gebruikswaarde. Deze laatste is gesplitst in gebruikswaarde in het voorjaar in de open grond en gebruikswaarde in het vroege voorjaar in een koud warenhuis.

In de paragrafen waar het oordeel over een groep van selecties wordt samengevat, vindt men een tabel met de door de Commissie gegeven type-indeling en waardering. Wanneer de door weging en telling vastgestelde eigenschappen (loofgewicht per 100 g knol, voosheid, barsten) vermeldenswaard zijn, zijn deze onder de opmerkingen rechts in de tabel vermeld.

Onderscheiding van verschillende typen

In de ronde rode radijs zijn de laatste tijd verschillende verbeteringen te weeggebracht, die vooral de volgende drie richtingen betreffen:

a. *Betere kleur.* Vervanging van het oude paarsrood door een krachtig helder rood. De Scarlet Globe was vermoedelijk het eerste wijd verbreide ras dat deze betere kleur bezat. Maar nu verschijnen er ook meer selecties van de oude Scharlakenrode (meestal na inkruising met Scarlet Globe), die de krachtig helder rode kleur geheel of gedeeltelijk bezitten.

b. *Minder gauw voos.* Onze gewone voorjaarsradijs is vrij gauw voos. Ook als de tuinder de knolletjes in stevige toestand aflevert gebeurt het vaak dat zij in voze toestand de consument bereiken. Dat komt doordat zij gedurende het vervoer of tijdens het verblijf in groentewinkels of op groentekarren alsnog voos kunnen worden. Men kon hieraan tot nu toe alleen ontkomen door de knolletjes zeer vroeg, als zij nog klein zijn, te oogsten. Sinds A. R. Zwaan de Cherry Belle gekweekt heeft, zijn er echter nieuwe mogelijkheden gekomen. De Cherry Belle kan namelijk een royale grootte bereiken zonder voos te worden. Hiermee is een belangrijk nieuw begin tot verbetering van het radijs-sortiment gemaakt.

c. *Broeitype met wat meer loof en wat grotere knol dan de extra kortloof.* Dit type bestaat al geruime tijd, maar het zal pas betrekkelijk volmaakt zijn, als het naast een snelle groei ook de onder a genoemde betere kleur en de onder b genoemde resistentie tegen voosheid bezit. Het heeft het extra kortloof type grotendeels verdrongen. Dit laatste wordt alleen gebruikt onder omstandigheden, die een extra krachtige loofgroei veroorzaken (b.v. glasteelt op veengrond).

Bij de typen-indeling hebben wij met de boven aangeduide tendenzen rekening gehouden. De selecties zijn op het oog in groepen ingedeeld, in de eerste plaats naar looflengte, knolvorm en knolkleur. Binnen deze groepen zijn soms nog enkele nummers als zelfstandige rassen te identificeren.

De vastgestelde groepen zijn de volgende:

- I *Ronde Scharlakenrode Extra Kortloof*. Loof zeer kort; knol bolvormig of afgeplat bolvormig, tamelijk klein; kleur overwegend rood met paars er in.
Hiertoe behoren de nrs: 2, 4, 5, 16, 22, 23.
- II *Ronde Scharlakenrode*. Loof matig lang; knol bolvormig of afgeplat bolvormig, iets groter dan bij I; kleur overwegend rood met paars er in.
Hiertoe behoren de nrs: 3, 6, 11, 13, 17, 25, 28, 32, 43, 47, 55.
Afzonderlijk identificeerbaar: No 15 = Cherry Belle; no 33 heeft verschillende kenmerken met Cherry Belle gemeen, maar gedraagt zich in sommige opzichten iets anders.
De kleur van de beide nrs is niet precies die van de gewone Ronde Scharlakenrode; er zit iets meer rose in.
- II-III *Overgang tussen II en III*. De groepen II en III onderscheiden zich door de kleur van de knol. Deze is bij de leden van groep III krachtig helder rood. In groep II-III zijn die selecties ondergebracht, welke reeds een begin van de kleur van groep III vertonen, maar toch nog niet ver genoeg zijn om in groep III een plaats te mogen vinden. Wij hopen dat dit een tijdelijke groep zal zijn.
Hiertoe behoren de nrs: 10, 12, 20, 27, 29, 31, 34, 35, 37, 40, 44, 53, 54, 56.
- III *Ronde Helderrode*. Loof matig lang ($\pm$ als II); knol bolvormig, even groot of iets groter dan die bij II; kleur krachtig helderrood.
Hiertoe behoren de nrs: 1, 8, 9, 14, 18.
Afzonderlijk identificeerbaar: No 24 (blad iets komvormig).
- IV *Ronde Helderrode Langloof*. Als III, maar meer loof.
Hiertoe behoren de nrs: 19, 21, 26.
- V *Scarlet Globe*. Loof lang of matig lang; knol op lengtedoorsnee kort ovaal, vrij groot; kleur krachtig helderrood.
Hiertoe behoren de nrs: 36, 39, 41, 42, 46, 48.
- VI *Reuzen*. Loof lang; knol bolvormig, groot, laat.
Hiertoe behoren de nrs: 50, 51, 52.

Er waren drie nummers die niet op type konden worden gebracht. Dit waren de nrs 49, 57, 58. Voor de waardering als selectie konden zij het hoogstens tot een 2 brengen en de gebruikswaarde werd eveneens als onvoldoende beoordeeld. Deze nummers worden in het hierna volgend verslag derhalve niet verder besproken.

Van oudsher pleegt men ook nog de Non Plus Ultra en de Saxa als afzonderlijke rassen te onderscheiden. Het bleek echter niet goed mogelijk deze als zelfstandige rassen te identificeren. Wij zullen ze daarom behandelen als selecties van een algemeen voorkomend grondras.

De loof-knol verhouding

De hoeveelheid loof van een radijsselectie speelt een grote rol bij zijn classificatie. Op het oog is beoordeeld of een selectie naar zijn hoeveelheid loof in groep I of in groep II moest worden geplaatst, en ook of hij in groep III of in groep IV behoorde. Want groep I verschilt van groep II in hoofdzaak door het kortere loof van I. En het enige verschil tussen de groepen III en IV is, dat IV meer loof heeft dan III.

Nu is ons uit ervaring bekend, dat de groei van een plant door verschillen in kiemenergie van het zaad nogal sterk kan worden beïnvloed. Als de plant om deze reden minder loof ontwikkelt, blijft echter ook de knol in groei achter. Daarom is de loof-knol verhouding (uitgedrukt als loofgewicht per 100 g knol) een nuttige aanvulling op het oordeel over de hoeveelheid loof.

Een derde belangrijk gegeven zou zijn de vroegheid van knolzetting. Het is echter te moeilijk deze bij een serie veldproeven te beoordelen. Hiervoor zullen we nog eens een afzonderlijke testmethode moeten uitzoeken.

De loof-knol verhouding van radijs wordt nogal sterk door de omstandigheden beïnvloed. Daarom kunnen alleen de gegevens uit overeenkomstige proeven worden vergeleken. Een behoorlijke overeenstemming vertoonden de voorjaarsproeven in de open grond in 1951 en 1952. De verkregen waarden voor het loofgewicht per 100 g knol in deze proeven konden heel goed worden gemiddeld. De waarden welke werden verkregen in een warenhuisteelt en in een zomerteelt vertoonden hiermee echter vrij wat verschil.

In tabel 1 is aangegeven hoeveel selecties van iedere groep in de verschillende klassen van loofgewicht per 100 g knol vielen bij de verschillende teeltwijzen. Deze verschillende klassen vindt men in de verticale kolom links in de tabel. Zij klimmen steeds met 5 g op. (Zie p. 5).

De proeven waaruit deze gegevens stammen zijn de volgende:

Seizoen	Proeven	Zaai	Oogsten
Voorjaar, warenhuis	52PA-52PC	15-1-52	24-3, 27-3, 31-3 en 4-4
	52PD-52PF	„	25-3, 28-3 en 3-4
Voorjaar, open grond	51PA-51PC	26-2-51	15-5-51
	51PJ-51PL	6-3-51	15-5-51
	51PE en 51PF	28-2-51	7-5, 9-5 en 11-5
	52PM-52PO	18-3-52	30-4, 5-5 en 8-5
	52PP-52PR	„	2-5 en 7-5
Zomer, open grond	51PN en 51PO	13-6-51	6-7 en 11-7
	51PP en 51PQ	„	9-7

In ieder deel van de tabel zijn de meest voorkomende, de middelste, waarden omljnd. Alle typen komen met meer of minder selecties hierin voor. Alleen in de zomerteelt liggen alle 3 selecties van groep IV er buiten.

We zien in de eerste plaats, dat de planten het minste loof per 100 g knol maken in de voorjaarsteelt in de open grond. In de zomerteelt in de open grond maken ze iets meer, maar in de warenhuisteelt, in Januari tot begin April, vormen ze ongeveer twee maal zoveel loof per 100 g knol als in de voorjaarsteelt in de open grond. De plantafstanden waren dezelfde.

Van de groepen II, II-III, III en V liggen de meeste selecties in de middengroep, van groep I liggen de meesten in een klasse met minder loof per 100 g knol dan de middengroep, en van groep IV liggen de meesten in een klasse met meer loof per 100 g knol.

We hebben dus o.m. selecties die dezelfde loofprestatie (loofefficiency) hebben, maar een verschillende hoeveelheid loof. Die met veel loof geven dan op een later tijdstip een grotere knol dan die met weinig loof; vermoedelijk omdat hun knolvorming iets later inzet, maar dit moet eventueel nog eens afzonderlijk worden onderzocht.

Gaan we na welke selecties zich regelmatig door een laag of een hoog loofgewicht per 100 g knol onderscheiden, dan zien we het volgende (tabel 2 op p. 5).

Tabel 1. Verdeling van de selecties van de verschillende groepen over verschillende klassen van loofgewicht per 100 g knol, bij verschillende teeltwijzen.

Loofgew. p. 100 g knol	Voorjaar 1952, warenhuis					Voorjaar 1951, 1952, open grond					Zomer 1951, open grond				
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
g															
26-30							5	2	(1)	1					
31-35							3	6	2	3					
36-40							1	6	4	3					
41-45							2	3	1	1					
46-50															
51-55							3	3	1	1					
56-60							2	2	3	1					
61-65							1	1	3	2					
66-70							2	4	2	1					
71-75							1								
76-80							3			3					
81-85															
86-90							1	1	1	1					
91-95															
96-100															
101-105															

Tabel 2. Selecties die in 3, 2 of 1 teeltwijzen minder of meer loof per 100 g knol dan de middengroep bezitten. Iedere selectie is in de tabel aangegeven door zijn nummer.

Groep van selecties	Minder loof per 100 g knol in			Meer loof per 100 g knol in		
	3 teeltwijzen	2 teeltwijzen	1 teeltwijze	3 teeltwijzen	2 teeltwijzen	1 teeltwijze
I						
II						
II-III						
III						
IV						
V						

Merkwaardig is, dat de nrs 15 en 24 allebei één keer relatief minder en één keer relatief meer loof hebben dan de middengroep. No 15 valt in de voorjaars-teelt, open grond, in de middengroep, heeft in de warenhuisteelt relatief erg veel loof, en in de zomerteelt weinig. No 24 valt in de voorjaars-teelt, open grond, eveneens in de middengroep, maar hij heeft juist in de zomerteelt veel loof en in de warenhuisteelt relatief weinig.

Overigens komen wij op de gegevens van tabel 2 bij de karakterisering van de selecties nog terug.

De gevoeligheid voor voos worden

De snelheid waarmee de knollen van de verschillende selecties voos werden, kon alleen in proeven te Wageningen worden bepaald, daar bleek, dat het percentage voosheid in de knollen die te Loosduinen en te Zwijndrecht waren geoogst gedurende het vervoer en een nacht overstaan toenam. Bovendien waren alleen de proeven te Wageningen zo ingericht, dat een serie op elkaar volgende oogsten konden worden onderzocht. Een allereerste begin van voosheid werd reeds als voos gerekend.

In fig. 1 ziet men hoe het percentage voosheid in de zomerteelt in 1951 in de opeenvolgende oogsten toenam. Voor een grote middengroep liepen de lijnen voor het verloop van het % voosheid tussen de twee zware lijnen. Alleen de lijnen die buiten deze middengroep vielen zijn in de figuur opgenomen, daar het geheel anders te onoverzichtelijk zou worden.

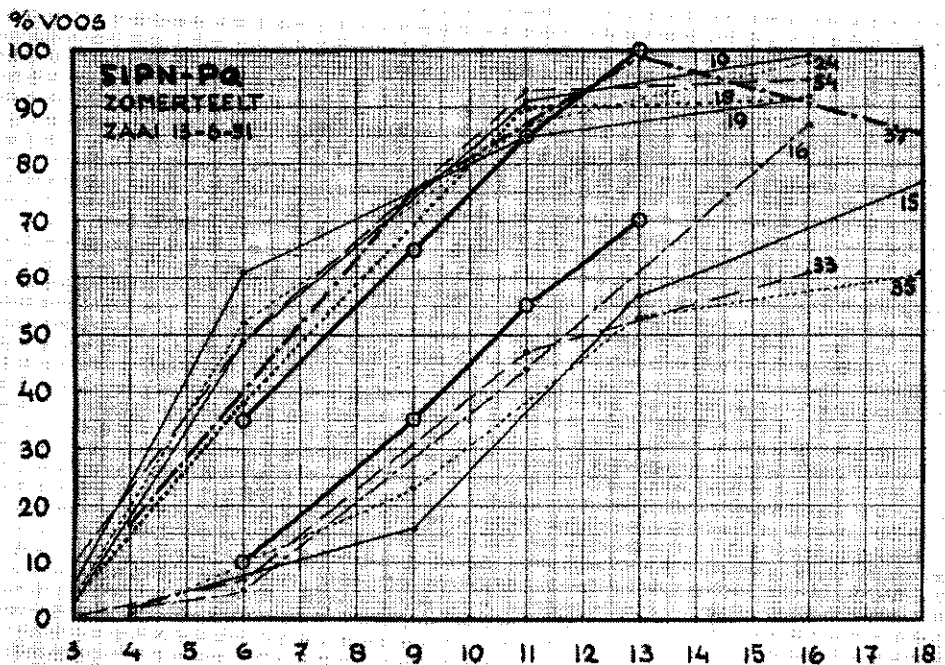

Fig. 1.

Verloop van het percentage voze knollen in de zomerteelt in 1951, van 3 tot 18 Juli. Tussen de dikke lijnen liggen de (hier niet getekende) lijnen van de middengroep. Alleen de lijnen van de sneller en die van de langzamer voos wordende selecties zijn hier getekend.

Tabel 3. Verdeling van de selecties van de verschillende groepen over verschillende klassen van snelheid van voos- worden, in verschillende teelten.

% voos	Voorjaar 1951, open grond					Voorjaar 1952, open grond					Zomer 1951, open grond					% voos														
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V					
> 60	1	3	3	2		1		4	2		3	2	1			4	4	1			> 15									
51-60	1	2				1	2	2	1	1	2				7	3	2		2	1	2	1			11-15	1	2	1		
41-50	3	4	3	1		2	3	2	2	1	2		2	3	2	2	5	2	3	3	5	3	3		6-10	3	5	3	3	
31-40	1					1		1	1	1	3		2	1	3	1	2	2	1	1	1	4	2		1-5	1	1	4	2	
21-30															1	2	1			1	1	2			0-0.5	1	1	2		
11-20																														

Tabel 4. Selecties die in 4, 3, 2 of 1 teelten meer of minder snel voos werden dan de middengroep. Iedere selectie is in de tabel aangegeven door zijn nummer.

Groep van selecties	Minder snel voos in				Sneller voos in			
	4 teelten	3 teelten	2 teelten	1 teelt	4 teelten	3 teelten	2 teelten	1 teelt
I	15	—	—	5,16	—	—	22	—
II	—	—	33	—	—	—	6, 11, 17	25
II-III	—	—	27, 34	35	10	37, 54	56	20, 31
III	—	—	—	—	—	24	1	14, 18
IV	—	—	—	—	—	—	—	19
V	—	—	—	42	—	—	—	46

Wij zullen overigens niet de resultaten van alle proeven in grafieken weergeven, maar een en ander in een meer beknopte vorm vermelden, zoals we in de vorige paragraaf hebben gedaan met het loofgewicht per 100 g knol.

In tabel 3 (pag. 7) ziet men de verdeling van de selecties van iedere groep over verschillende klassen van voosheid, voor vier teelten afzonderlijk.

De proeven waaruit deze gegevens stammen zijn de volgende:

Seizoen	Proeven	Zaai	Oogsten	Gemiddeld aantal dagen van zaai tot oogst
Voorjaar, open grond	51PE en 51PF	28-2-51	7-5, 9-5 en 11-5	70
Voorjaar, open grond	52PM-52PR	18-3-52	2-5, 7-5 en 11-5 of 5-5 en 8-5	50
Zomer, open grond	51PN-51PQ	13-6-51	4-7, 9-7 en 13-7 of 6-7 en 11-7	26
Voorjaar, warenhuis	52PA-52PF	15-1-52	27-3, 31-3 en 4-4 of 28-3 en 3-4	71

Onder „voorjaar 1951” zijn niet opgenomen de resultaten van proef 51 G, daar deze later geoogst werd, zodat de resultaten niet met die van de proeven 51 PE en 51 PF te vergelijken zijn. Daarom ontbreken hier sommige nummers.

In de twee voorjaarsteelten, in de open grond en in de zomerteelt, werden globaal dezelfde voosheidspercentages bereikt, zij het in kortere tijd naarmate de zaaitijd later was. Dit is in overeenstemming met het feit, dat de knollen sneller groeiden, naarmate de zaaitijd later viel. In de warenhuisteelt werd nog ruim een maand vroeger gezaaid dan in de vroegste open grond teelt. De groeitijd was nu gemiddeld 71 dagen tegen 70 dagen in de vroegste open grond teelt. Dit was dus praktisch gelijk. Toch waren de knollen uit het warenhuis veel minder voos; het percentage was ruwweg slechts een kwart van dat in de andere teelten. Daar de knolletjes in het warenhuis tenminste even groot werden geoogst als in de voorjaarsteelt in de open grond in 1951, zijn er dus vermoedelijk nog andere factoren van invloed op het voos- worden dan het bereiken van een bepaalde grootte.

In tabel 3 zijn lijnen getrokken boven en onder de middengroep. Gaan we nu weer na welke selecties in 4, 3, 2, of 1 teelten meer of minder voos waren dan de middengroep, dan zien we het volgende (zie tabel 4 op pag. 7):

No 15 is Cherry Belle. Dit nummer was gemakkelijk als zodanig te identificeren. Het is duidelijk resistenter tegen voosheid dan alle andere nummers. No 33 doet aan Cherry Belle denken, maar is, hoewel tamelijk resistent, toch niet zo resistent als no 15. De nrs 27 en 34 vertonen eveneens een zekere mate van resistentie.

Bijzonder snel voos is no 10. Bijna even gevoelig zijn de nrs 24, 37 en 54. Ook de nrs 1, 6, 11, 17, 22 en 56 vertonen nogal een grote gevoeligheid.

Gevoeligheid voor barsten

In de warenhuisteelt 1952 schijnen de omstandigheden in de periode van 27 Maart tot 4 April bijzonder gunstig geweest te zijn voor het barsten van de knollen, want hoewel daarvoor ook al wel gebarsten knollen voorkwamen, tot een percentage van 0 tot 10 ongeveer, nam het percentage gebarsten knollen in de periode van 27 Maart tot 4 April snel toe. Dit was bij alle typen waar te nemen. Na deze periode werden soms iets grotere, soms iets kleinere per-

centages gevonden. Vermoedelijk waren dit slechts toevallige schommelingen van het omstreeks 4 April bereikte percentage. Daarom is het gemiddelde van de percentages op de oogstdata 3, 9 en 18 April, of dat op de oogstdata 4 en 17 April als indicator van de gevoeligheid voor barsten genomen.

Tabel 5. Verdeling van de selecties uit de verschillende groepen over de verschillende klassen van de percentages van gebarsten knollen. Iedere selectie is in de tabel aangegeven door zijn nummer.

Voorjaar 1952 warenhuis. Proeven 52PA — 52PF.
 Zaai: 15-1-52. Oogsten: 3-4, 9-4 en 18-4 of 4-4 en 17-4.
 Zaai-oogst: gem. 85 dagen.

% gebarsten	Groep					
	I	II	II-III	III	IV	V
41—50	16 22	17	37	—	—	—
31—40	2 75 23	13 55	—	9	—	—
21—30	4	3 11 25 28 47	10 12 27 29 53	—	—	—
11—20	—	33 43	20 31 34 40 44 56	1 8 14 24	19 21 26	36 41
6—10	—	6 32	35 54	18	—	—
1—5	—	15	—	—	—	39 46 48
0.1	—	—	—	—	—	42

Globaal liggen de selecties grotendeels om de diagonaal, die in de tabel van links boven naar rechts beneden loopt. Dat betekent, dat groep I (extra kortloof) het gevoeligst is voor barsten, en groep V (Scarlet Globe) het minst gevoelig. De tussenliggende groepen zijn over het algemeen gevoeliger naarmate ze meer naar links liggen. Alleen groep IV ligt gelijk met groep III, zodat hij boven de diagonaal ligt.

Overigens zijn er uitzonderingen in iedere groep. Zo barsten de nrs 17, 37, 9, 36 en 41 te sterk voor hun groep; voor de nrs 36 en 41 betekent dit echter nog niet dat het percentage gebarsten knollen werkelijk zeer hoog is. De nrs 15, 32 en 6 zijn blijkbaar beter tegen barsten bestand, dan men op grond van het gedrag van hun groep zou verwachten.

Tabel 6. Oordeel over de selecties van Ronde Scharlakenrode Extra Kortloof.

No.	Vorm van de knol	Waardering selectie		1952		1951		Gebr. w. voorjaar open grond		Gebr. w. warenhuis	
		Cijfer	Conclusie	Lo + Wa	Lo + Zwij + Wa	Gem. cijfer	Conclusie	Gem. cijfer	Conclusie	Cijfer	Conclusie
2	bolv. — afgepl. bolv.	3.0	+	2.5	3.1	2.8	+	2.8	+	1	—
5	overw. bolv.	3.0	+	2.5	2.7	2.6	(+)	2.6	(+)	1	—
16	overw. bolv.	2.8	+	2.5	3.2	2.9	+	2.9	+	1	—
23	bolv. + afgepl. bolv.	2.7	(+)	3.0	2.7	2.9	+	2.9	+	3	+
4	overw. bolv.	3.1	+	2.0	2.7	2.4	—	2.4	—	2	—
22	variabel	2.3	—	2.0	3.0	2.5	(+)	2.5	(+)	2	—

Tabel 7. Oordeel over de selecties van Ronde Scharlakenrode en over de nrs 15 en 33.

No.	Vorm van de knol	Waardering selectie		1952		1951		Gebruikswaarde voorjaar open grond		Gebruikswaarde warenhuis		Opmerkingen
		Cijfer	Conclusie	Lo + Wa	Lo + Zwij + Wa	Gem. cijfer	Conclusie	Cijfer	Conclusie			
6	bolv.	3.7	++	3.5	3.6	3.6	++	4	++	4	tam. snel voos, barst niet gauw.	
15	bolv.	3.4	++	3.0	3.8	3.4	++	2	—	2	zeer resistent tegen voosheid en barsten.	
3	bolv. + afgepl. bolv.	2.9	+	2.5	2.6	2.6	(+)	4	++	4	tam. laag loofgew./100 g knol, tam. res tegen voosheid.	
25	bolv. + afgepl. bolv.	2.7	(+)	2.5	3.0	2.8	+	3	+	3	tam. snel voos.	
33	bolv. + afgepl. bolv.	2.7	(+)	2.0	3.5	2.8	+	3	+	3	tam. laag loofgew./100 g knol, tam. res tegen voosheid.	
28	afgepl. bolv. + bolv.	2.8	+	3.0	3.1	3.1	+	1	—	1	tam. snel voos.	
11	afgepl. bolv. + bolv.	2.7	(+)	2.0	2.7	2.4	—	2	—	2	tam. veel loof/100 g knol, tam. snel voos.	
13	bolv. + afgepl. bolv.	2.6	(+)	2.0	2.3	2.2	—	2	—	2	barst gemakkelijk.	
17	overw. afgepl. bolv.	2.5	(+)	2.0	2.3	2.2	—	2	—	2	tam. veel loof/100 g knol, tam. snel voos.	
47	variabel	2.5	(+)	2.0	(2.5)	2.2	—	—	—	—	laag loofgew./100 g knol.	
55	"	2.3	—	1.5	—	1.5	—	2	—	2	tam. veel loof/100 g knol.	
43	± bolv. + iets tolv.	2.2	—	2.5	—	2.5	(+)	2	—	2	tam. veel loof/100 g knol.	
32	variabel	1.7	—	1.0	2.1	1.6	—	1	—	1	tam. veel loof/100 g knol.	

Oordeel over de selecties van groep I

In deze groep werden zes selecties geclassificeerd als *Ronde Scharlakenrode Extra Kortloof*. Ze hebben inderdaad zeer kort loof, en het loofgewicht per knol is eveneens betrekkelijk klein. No 16 had soms een iets hoger loofgewicht per 100 g knol, niet doordat zijn loof zwaarder was, maar doordat zijn knol wat klein bleef.

Het oordeel van de commissie, aangevuld met enkele opmerkingen ontleend aan de voorgaande paragrafen, is weergegeven in tabel 6. (Zie pag. 10).

De nrs 2, 5, 16, 23 en 4 zijn als selectie voldoende. Van de nrs 2, 5, 16 en 23 is ook de gebruikswaarde voldoende geoordeeld, terwijl no 4 juist onvoldoende heeft. In werkelijkheid was het echter zo, dat men van oordeel was dat deze hele groep voor vroege teelt in de open grond, en evenzo voor vroege teelt in een warenhuis op zandgrond (dat waren de omstandigheden waaronder deze proeven werden genomen) geen betekenis heeft. Voor deze doeleinden waren zij naar het oordeel van de commissie allemaal even ongeschikt. Daarom zijn de gebruikswaardecijfers vaak iets omhooggebracht. Dat no 4 een lager cijfer voor gebruikswaarde heeft dan de nrs 2, 5, 16 en 23 kan dan ook slechts toeval zijn. Daar no 4 als selectie 3.1 heeft (het hoogste cijfer dat erbij is) verdient hij niet beneden de nrs 2, 5, 16 en 23 te worden gesteld.

In haar slotvergadering van 30 October 1952 heeft de commissie de nrs 2, 4, 5, 16 en 23 als selectie goedgekeurd. Als type werden zij voor de meeste gevallen niet aanbevelenswaardig geacht; alleen onder omstandigheden waaronder een extreem sterke bevordering van de loofgroei plaats vindt (b.v. platglas op veengrond) worden zij liever gebruikt dan de typen met een middelmatige hoeveelheid loof, daar het loof van deze laatste dan te lang wordt. No 22 heeft een onvoldoende voor selectie. Dit nummer werd derhalve geheel afgekeurd.

Oordeel over de selecties van groep II

In deze groep zijn ondergebracht:

11 selecties van *Ronde Scharlakenrode*.

1 *Cherry Belle* (no 15).

1 *Cherry Belle*-achtige selectie, waarvan het loof echter iets fijner van bouw en de knol wat fletser van kleur is (no 33).

Men zie tabel 7 op pag. 10.

No 6 is zeer gunstig beoordeeld; hij barst ook niet gauw, maar wordt tamelijk snel voos. Dit is dus typisch een selectie voor de vroege teelt. De nrs 3, 25 en 28 zijn voor de vroege vollegronds teelt voldoende geoordeeld; voor de warenhuisteelt no 3 bovendien zeer voldoende, no 25 voldoende, maar no 28 onvoldoende.

No 15, *Cherry Belle*, heeft voor de vroege vollegrondsteelt een zeer goed cijfer; waar dit ras bovendien zeer resistent tegen voosheid en tegen barsten blijkt te zijn, moet de conclusie zijn, dat het zowel voor de iets latere als voor de zeer vroege vollegrondsteelt zeer geschikt is. In het warenhuis voldeed het niet zo goed.

No 33, die veel op *Cherry Belle* lijkt, heeft fijner loof, en kon zowel in de voorjaarsteelten in de open grond als in de zomerteelt onder de typen met een gunstige loof-knol verhouding worden gerekend. In het warenhuis kwam hij t.a.v. zijn loof-knol verhouding in de middengroep terecht. Het gevolg was, dat no 33 zowel voor het warenhuis als voor de vollegrondsteelt kon worden

Tabel 8. Oordeel over de selecties van groep II-III.

No.	Vorm v. d. knol	Waardering selectie		Gebruikswaarde voorjaar open grond			Gebruikswaarde warenhuis		Opmerkingen	
		Cijfer	Conclusie	1952 Lo + Wa	1951 Lo + Zwij + Wa	Gem. cijfer	Conclusie	Cijfer		Conclusie
29	bolv. + afgepl. bolv.	3.0	+	2.5	2.9	2.7	(+)	3	+	
44	bolv.	3.0	+	3.0	—	3.0	—	3	+	
20	overw. bolv.	2.7	(+)	2.5	2.4	2.5	(+)	3	+	
10	iets var.	2.5	(+)	3.0	2.5	2.8	(+)	3	+	
54	bolv. + afgepl. bolv.	2.7	(+)	2.5	—	2.5	(+)	2.5	(+)	
34	overw. bolv.	3.1	+	3.0	3.4	3.2	+	2	—	tam. veel loof/100 g knol, tam. snel voos.
12	bolv. + afgepl. bolv.	3.1	+	2.5	3.4	3.0	+	2	—	barst gemakkelijk.
37	overw. afgepl. bolv.	3.1	+	3.0	—	3.0	+	2	—	
56	bolv. + afgepl. bolv.	3.0	+	3.0	—	3.0	+	2	—	
31	iets var.	2.7	(+)	2.5	3.1	2.8	+	2	—	
40	iets var.	2.7	(+)	3.0	—	3.0	+	2	—	
27	variabel	2.5	(+)	1.5	—	2.3	—	—	—	tam. snel voos.
35	± bolv. + iets tolv.	2.4	—	2.0	—	2.0	—	1	—	tam. veel loof/100 g knol.
53	variabel	2.0	—	2.0	—	2.0	—	2	—	tam. veel loof/100 g knol.

goedgekeurd. De zuiverheid van no 33 is minder dan die van no 15 en ook is zijn resistentie tegen voosheid minder. No 33 behoort echter toch nog tot de tamelijk resistente typen.

Bovengenoemde nrs 6, 3, 25, 28, 15 en 33 zijn in de vergadering van 30 October 1952 goedgekeurd.

De nrs 11, 13, 17, 47, 55, 43 en 32 konden geen voldoende cijfer halen. Deze werden derhalve afgekeurd.

Oordeel over de selecties van groep II-III

Zoals reeds is uiteengezet vormen de selecties van deze groep een overgang tussen de groepen II en III. Hun kleur is op weg om krachtig helder rood te worden, maar is nog niet ver genoeg om hen toegang tot groep III te verschaffen. In groep II-III zijn 14 selecties ondergebracht. Men zie tabel 8 op pag. 12.

Hoewel de cijfers niet allemaal even mooi zijn, kunnen we de nrs 10, 29 en 44 toch voldoende of practisch voldoende voor vroege vollegrondsteelt en het warenhuis worden genoemd. Alleen no 44 heeft geen enkel cijfer onder de drie.

No 54 is twijfelachtig voor selectie en voor vollegrondsteelt.

De nrs 34, 12, 37 en 56 zijn behoorlijke selecties, die voor de vroege vollegrondsteelt behoorlijk voldoende hebben, maar voor het warenhuis niet. No 37 is helaas gevoelig voor barsten.

Bij de nrs 31 en 40 is de selectie 2.7, en de gebruikswaarde voor de vroege vollegrondsteelt wel voldoende, maar voor het warenhuis niet.

De nrs 27, 35 en 53 zijn voor selectie en gebruikswaarde onvoldoende.

In de vergadering van 30 October 1952 zijn goedgekeurd de nrs 29, 44, 10, 34, 12, 37, 56, 31 en 40.

Afgekeurd zijn de nrs 20, 54, 27, 35 en 53.

Oordeel over de selecties van de groepen III en IV

De groepen III en IV bevatten beide selecties met een krachtig helder rode kleur. Zij verschillen onderling alleen in looflengte. Groep III bevat zes selecties, groep IV bevat er drie. Men zie tabel 9 op pag. 14.

De selecties van deze groep zijn over het algemeen zeer behoorlijk gewaardeerd. Alleen no 24 heeft een 2.6, hetgeen twijfelachtig is. Deze selectie werd ook in de vollegrondsteelten gemiddeld als twijfelachtig beschouwd. Maar in het warenhuis haalde hij een 4. Helaas is deze selectie snel voos. Hij is dus speciaal voor vroege teelt onder glas.

De overige selecties zijn voor de vollegrondsteelt in het voorjaar als zeer goed of goed gewaardeerd. Voor het warenhuis werden de nrs 1, 9 en 24 zeer goed, de nrs 18, 21 en 19 goed, en de nrs 14, 8 en 26 onvoldoende geacht. No 1 was tamelijk snel voos.

In de vergadering van 30 October 1952 zijn alle selecties van de groepen III en IV goedgekeurd.

Oordeel over de Scarlet Globe selecties

De Scarlet Globe is ovaal. Daar de Nederlandse tuinders (en hun afnemers) deze vorm niet gewend zijn, willen zij er niet recht aan. De in tabel 10 vermelde cijfers belichamen dan ook niet zozeer de tuinderswensen, als wel het objectief beoordeelde gedrag van de selecties onder de omstandigheden van de genomen proeven.

Men zie tabel 10 op pag. 14.

Tabel 9. Oordeel over de selecties van de Ronde Helderrode

Groep	No.	Vorm van de knol	Waardering selectie		Gebruikswaarde voorjaar open grond				Gebruikswaarde warenhuis		Opmerkingen		
			Cijfer	Conclusie	1952		1951		Cijfer	Conclusie			
					Lo	Wa	Lo	Zwei + Wa				Gem. cijfer	Conclusie
III	1	bolv. + ovaal	3.4	++	4.5		3.2		3.9	++	4	++	tam. snel voos. tam. veel loof/100 g knol. snel voos.
	18	bolv. + iets ovaal	3.2	+	3.0		3.7		3.3	++	3	+	
	9	overw. bolv.	3.1	+	3.0		2.6		2.8	+	5	++	
	24	overw. bolv.	2.6	(+)	2.0		3.2		2.6	(+)	4	++	
	14	bolv.	3.2	+	3.5		2.9		3.2	+	2	+	
	8	bolv. + iets ovaal	3.1	+	3.5		2.7		3.1	+	—	—	
IV	21	bolv. + iets ovaal	3.0	+	4.0		3.0		3.5	++	3	+	tam. veel loof/100 g knol. " " " " " " " " " "
	19	overw. bolv.	3.1	+	3.0		3.0		3.0	++	3	+	
	26	overw. bolv.	3.1	+	3.0		3.9		3.4	++	2	—	

Tabel 10. Oordeel over de Scarlet Globe selecties.

No.	Vorm van de knol	Waardering selectie		Gebruikswaarde voorjaar open grond				Gebruikswaarde warenhuis		Opmerkingen		
		Cijfer	Conclusie	1952		1951		Cijfer	Conclusie			
				Lo	Wa	Lo	Zwei + Wa				Gem. cijfer	Conclusie
42	ovaal	3.5	++	4.0		—		4.0	++	4	++	Laag loofgew./100 g knol.
48	ovaal	3.4	++	4.0		—		4.0	++	5	++	
36	ovaal + iets bolv.	3.1	+	4.0		—		4.0	++	1	—	
39	ovaal + iets bolv.	3.2	+	3.0		—		3.0	+	2	—	
46	ovaal + iets bolv.	2.8	+	2.0		—		2.0	—	3	+	
41	ovaal + iets bolv.	2.6	(+)	2.0		—		2.0	—	1	—	

De beoordeling van deze nrs was in 1951 niet geheel bevredigend. Daarom zijn de cijfers van 1951 weggelaten.

De nrs 42 en 48 waren verreweg het best, zoals uit de cijfers blijkt.

No 36 had aanzienlijk minder loof dan de overige nrs. Hij voldeed in de open grond goed, maar in het warenhuis niet.

No 39 was voldoende in de open grond, maar niet in het warenhuis.

De nrs 46 en 41 waren matig als selectie en onvoldoende voor de vollegrondsteelt. No 41 was ook in het warenhuis onvoldoende.

No 46 daarentegen kreeg in het warenhuis een 3.

In de vergadering van 30 October 1952 werden goedgekeurd de nrs 42, 48, 36 en 39. Afgekeurd werden de nrs 41 en 46.

Oordeel over de Reuzenradijs

Er werden slechts drie nrs van deze groep ingezonden.

No 51 kreeg gemiddeld 3.6 voor de selectie en 3.5 voor de gebruikswaarde in de vollegrondsteelten.

No 50 kreeg voor de selectie gemiddeld 3.5 en voor de gebruikswaarde in de open grond 3.0.

No 52 ontving voor de selectie 3.2 en voor de gebruikswaarde in de open grond 2.5.

In de vergadering van 30 October 1952 werden de nrs 50 en 51 goedgekeurd. No 52 werd als selectie goedgekeurd, maar als type afgekeurd.

Naam en herkomst van de goedgekeurde nummers

Tenslotte volgt nog een sleutel op de herkomst van de goedgekeurde nummers en de namen waaronder zij werden ingezonden.

No.	Naam	Selectie van	Groep
1	Ronde Rode Broei	W. de Zeeuw J.Gzn., Barendrecht	III
2	Ronde Rode Kortlof	M. van Beusekom, Utrecht	I
3	Vuurkogel	Abr. Sluis, Enkhuizen	II
4	Non Plus Ultra	Jo's Reyers, Zwijndrecht	I
5	Ronde Rode Broei	Sluis & Groot, Enkhuizen	I
6	Ronde Rode Broei & V. gr.	Js Huizer Azn., Rijsoord	II
8	Ronde Rode Broei	Coöp. West-Friesland, Wijdenes	III
9	Ronde Rode Broei & V. gr.	Rijk Zwaan, Rotterdam	III
10	Ronde Rode Broei	A. Zwaan Jr., Enkhuizen	II-III
12	" " "	H. v. Noort, Zwijndrecht	II-III
14	" " "	„Hem” te Hem	III
15	Cherry Belle Broei	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	II
16	Ronde Rode Broei	Gebr. Oudijk, Waddinxveen	I
18	Saxa Broei	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	III
19	Non Plus Ultra	" " " "	IV
21	Ronde Rode Broei	Wed. P. de Jong, Goes	IV
23	" " " "	Koning & Vlieger, Goes	I
24	No 6205 Broei	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	III
25	Non Plus Ultra	Gebr. Sluis, Enkhuizen	II
26	Vuurbal	Supergran, Overveen	IV
28	Ronde Rode V.gr.	Gebr. Sluis, Enkhuizen	II
29	" " " "	Gebr. Oudijk, Waddinxveen	II-III
31	Excelsior V.gr.	Pannevis, Delft	II-III
34	Ronde Rode V.gr.	Jo's Reyers, Zwijndrecht	II-III
36	Scarlet Globe	Gebr. Sluis, Enkhuizen	V
37	Perozo Globe	P. Rood & Zn., Bovenkarspel	II-III
39	Scarlet Globe	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	V
40	Scarlet Globe Medium	Sluis & Groot, Enkhuizen	II-III
42	Lonc Star	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	V
44	Scarlet Globe Broei	Sluis & Groot, Enkhuizen	II-III
48	Cavalier Kortloof	A. R. Zwaan & Zn., Voorburg	V
50	Scarlet Champion	" " " "	VI
51	Komeet V.gr.	" " " "	VI
56	Ronde Rode Broei	Enkhuizer Zaadhandel, Enkhuizen	II-III

De groepen III en IV zijn samen te voegen tot het grondras *Ronde Helderode* en de groepen II en II-III tot het grondras *Ronde Scharlakenrode*. De erkend zelfstandige rassen, die in zo'n groep waren ondergebracht, moeten echter buiten deze grondrassen worden gehouden. Dat is het geval met *Cherry Belle*. No 33 wordt geacht in zodanige mate met *Cherry Belle* overeen te komen, dat hij binnen de werkingsfeer van het kwekersrecht op *Cherry Belle* valt. Daar de rechthebbende zijn toestemming tot het voeren van no 33 niet had gegeven, kon de naam van de selecteur van no 33 hier niet worden vermeld. Groep V behoort tot het grondras *Scarlet Globe*. Groep VI bestaat uit twee afzonderlijke rassen.